

Nr 5 Okt 2009

Kultur SMÖCKKAN

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd – SMoK

- Långsiktigt stöd
lönar sig
sid 3-5
- Pedagoger
i praktiken
sid 6
- Många kulturar!
sid 10

- Motala
rekryterar
sid 12-16
- Hallå där,
Anna Vnuk!
sid 16-17
- Länsbevakning
sid 18-20

Ledaren

Det finns inga statliga barn!

Så kom det då äntligen - svaret på hur regeringen vill forma den framtida kulturpolitiken!

Kulturutredningen, vars förslag var omfattande på det strukturella organisatoriska området men ganska klen avseende själva innehållet i kulturverksamheten, har kokats ner till en ganska tilltalande inriktning för framtiden.

En av de prioriteringar som kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth lyfter fram som central är satsningen på barn och ungas rätt till kultur. Vad som i praktisk konkret handling kommer ut av den ambitionen är inte helt enkelt att se i propositionen. En utökad satsning på "Skapande skola" projektet att omfatta åk 4-9 med en fördubblad budget är naturligtvis bra. Men det är inte tillräckligt för att ge *alla* barn och unga rätt till kultur.

Om ministern menar allvar, vilket jag tror, och vill göra skillnad i relation till alla andra mer eller mindre misslyckade försök att nå ut med kultur i skolan så krävs en förankring och en kompetensutveckling av alla berörda på ett sätt som aldrig tidigare genomförts. "Tid för kultur - tid för förändring" är ju titeln på kulturutredningen. Kanske är tiden nu mogen för den genomgripande satsning som fordras för att kulturen i skolan skall flytta sin position från att uppfattas vara ett störande moment till att bli en resurs för att bättre nå skolans mål.

Samtidigt som regeringen lägger sin budgetproposition med prioriteringen att satsa på barn och ungas rätt till kultur blöder många av våra musik- och kulturskolor. Nedläggningshot omvandlas från hot till verklighet. Om det inte går så illa som till en nedläggning är ändå nedskärningarna i många kommuner rik-

tigt kraftiga. *Detta är en katastrof* för landets barn och unga! En katastrof som gör resan mot regeringens mål oändligt mycket svårare.

Musik- och kulturskolorna är en infrastruktur vars existens gör det möjligt för barn och unga att utvecklas och glädjas tillsammans med andra genom musik, teater, dans etc. Utan musik- och kulturskolan försvinner den möjligheten. Regeringens prioritering av barn och unga hamnar då mer och mer i ett vakuum och kan på sin höjd bli en ny variant av berättelsen om "Kejsarens nya kläder".

Det är dags nu kulturministern! Det är dags, att tillsammans med kommunerna och regionerna, ta handfasta konkreta initiativ som möjliggör och säkerställer barn och ungas rätt att möta kultur i olika former även i framtiden. Musik- och kulturskolan finns än så länge i alla svenska kommuner utom tio. I musik- och kulturskolan finns resurser i form av välutbildade lärare, lokaler, instrument, lokala kontaktnät med föreningsliv, regionala samverkansprojekt etc etc. Vi är nu på väg att kraftigt nedrusta den resursen. Med den nedrustningen försvinner ett av de viktigaste verktygen för att ge alla barn och unga rätt till eget kulturskapande och egen kulturupplevelse.

Något sådant kan vi aldrig acceptera - det är samarbete och initiativ som gäller.

Det finns inga statliga barn, det finns inga regionala barn! Barnen finns i kommunerna! Därför måste staten och kommunerna finna samverkansformer kring musik- och kulturskolan!

PER SJÖBERG,
ORDF. SMOK

INNEHÅLL

Ledare.....	2	Kulturproppen	8-9	Länsbevakning	18-20
Långsiktigt stöd lönar sig...3-5		Många kulturar!.....	10	Läsvärt.....	21
Pedagoger i praktiken	6	Elevrekrytering.....	12-14	Saxat.....	22
Rikskonferensen 2010	7	Hallå där Anna Vnuk	16-17		

Kulturr
SMOCKAN

ANSVARIG UTGIVARE
Per Sjöberg, SMOK
REDAKTÖR
Håkan Sandh,
0708-31 74 98,
hakan.sandh@smok.se

PROJEKTLEDARE/ANNONSER
Jan Dyllicki, 0660-29 99 57
jan.dyllicki@agrenshuset.se
Annonspriodata kan laddas ned
som pdf-fil från hemsidan
www.agrenshuset.se

KULTURSMOCKAN
ÅGRENSHUSET PRODUKTION
Flygelvägen 3, 893 80 Bjästa
TEL: 0660-29 99 50
FAX: 0660-29 99 79

GRAFISK FORMGIVNING
Johnny Altelind, 0660-29 99 66
johnny.altelind@agrenshuset.se

REPRO • PRODUKTION • TRYCK
Ågrenshuset Produktion, Bjästa

MEDVERKANDE I DETTA NUMMER
Charina Widmark, Erik Hjärtberg,
Per Sjöberg, Andrine Bendixen
Mangs, Nils Ågren och Håkan
Sandh

OMSLAGSBILD:
Från kulturskolan i Luleå.
Foto: Tommy Björklund/
Sven Nordstedt

NÄSTA NUMMER
kommer ut v. 49

MANUSSTOFF
för annonser: 13 november

SMOK Sveriges
Musik- och
Kulturskoleråd

Kultursmockan utges av SMOK,
Sveriges Musik- och Kulturskoleråd

Tipsa Smockan!
Tfn 0708-31 74 98 Håkan Sandh

Kommunens långsiktiga stöd för Luleå kulturskola har betalat sig. I svalkvågorna efter utnämningen till Årets Musik- och Kulturskola fick man, liksom de tidigare SM-guldmedaljörerna Luleå Hockey och basketlaget Plannja, aka brandbil genom stan.

I samband med firandet blev kommunstyrelsens ordförande Karl Petersen fram och lovade fortsatta satsningar - den treåriga avsiktsförklaringen för 2008-2010 förlängs med ytterligare tre år fram till 2013. Med goda möjligheter till ytterligare förlängning.

I Luleå satsar man på kulturskolan

Luleå kommun beslutade i juni 2007 om ett långsiktigt säkerställande av volym och verksamhet för Luleå Kulturskola. En avsiktsförklaring som nu förnyas och förlängs.

- Väldigt roligt. Det ger oss förstas arbetsro och glädje - och ännu mer att leva upp till, förädla och växla upp, säger kulturskolechef Kristina Nilsson, som nu leder arbetet att gå från en redan mycket god verksamhet till att bli ännu bättre.

- Vi hade gemensamma uppstarts dagar i Haparanda där hela Norrbottens musik- och kulturskolor träffades och tog en gemensam kulturregionpolicy. Alla Norrbottens musik- och kulturskolor står bakom denna policy.

Samverkan mellan skolorna, med starka aktiva nätverk mellan lärarna i de estetiska ämnena är grundbultar i policyn. Redan finns 15 aktiva nätverk, bland

annat ett nytt specialpedagogiskt nätverk, och man vill samverka när det gäller fortbildning och pedagogutveckling.

- Vi vill också öka dokumentationen av kulturen i skolan och estetiska läroprocesser. Idag står vi nästan argumentlösa när vi talar om varför vi är så viktiga, säger Kristina Nilsson. Det finns öar på olika ställen där man börjat dokumentera men vi har aldrig haft någon samordning, vilket är försvagande. Vi ska nu förbättra det. Tillsammans blir vi en starkare debattör, vi vill vara med när länet ska formas för framtiden och vi vill att barn och ungdomar ska vilja bo kvar i Norrbotten.

KULTURSKOLAN VIKTIG FÖR HELA LULEÅ

Oavsett vem av beslutsfattare i Luleå man pratar med blir kommentaren den-

samma - kulturskolan är oerhört viktig. Inte bara för barn och ungdomar som tar del av kulturskolans verksamhet, utan för hela Luleå kommun.

- Anledningen till att vi satsar på kulturskolan är det arbete de utför och de resultat de presterar. Kulturskolan har idag en verksamhet som när väldigt många barn och ungdomar, det vill vi gärna att de ska fortsätta med, säger kommunstyrelsens ordförande Karl Petersen (S).

- Alla älskar musik och kultur i någon form och det påverkar det kulturklimat vi har i kommunen. Är kulturklimatet bra, och kan bli bättre, så är det bra för alla som bor här.

Skolchef Sture Bryggman uttrycker sig så här:

- Kulturskolan är ett mycket stort varumärke för Luleå kommun och vi är

stolta och glada över att få bära det varumärket. Jag tror att Luleåregionen låter höra talas om sig som en progressiv region som skapar goda förutsättningar för samarbete mellan kultur och skola lång tid framöver.

- Vi vet också att det finns ett samband mellan elevers välmående och lärande. Estetiken är för väldigt många elever en grad av välmående, för den kopplas till kreativitet och lust. Vi är offensiva och tror på ett samband mellan estetik och lärande, på samma sätt som att barn och unga som idrottar har ett bättre studieresultat, säger Sture Bryggman.

FÖRDELAR MED AVGIFTSFRI SKOLA

I Luleå finns en bred politisk uppslutning bakom beslutet att förlänga avsiktsförklaringen för Kulturskolan med ytterligare tre år. Ingen i kommunfullmäktige yrkade på avslag, en viktig signal till de som arbetar inom Kulturskolan att de är betydelsefulla och gör ett bra jobb.

- Vi har en integrerad kulturskola i den obligatoriska skolverksamheten och det är ett väldigt stort plus. Kulturskolan är inte minst viktig för att barn med be-

hov av särskilt stöd ska kunna hitta olika uttrycksformer, det stärker barnen, säger Ingrid Norberg (S), ordförande i barn- och utbildningsnämnden.

Norberg poängterar också vikten av att kulturskolan är, och ska förbli, avgiftsfri.

- Det är viktigt att barn och unga, oavsett föräldrars ekonomiska standard, kan vara med och utöva och titta på kultur. Vi vet att kultur berikar människan på olika sätt. Skolan ska definitivt vara avgiftsfri, det är en politisk prioritering vi gjort här i Luleå. Vi hade för länge sedan en avgift men det visade sig att administrationen kostade mer än vad vi fick in i intäkter.

Kristina Nilsson ser förstas också enbart fördelar med att kunna leda en avgiftsfri kulturskola.

- I och med att vi inte har avgifter kan vi laborera friare, vi har en otroligt flexibel organisation och vi åker till exempel ut till byskolor som ligger långt bort och har prova på-kurser, storsjung, media, dans och mycket annat. Jag tror inte att vi hade kunnat ta emot 6 500 elever varje år om vi hade haft avgift, vi klarar det

”
Vi är en viktig del för Luleå kommun, kulturskolan är viktig som attraktionskraft och viktig för att utveckla kreativa människor

här genom att vi inte har något intäkt-behov.

STRATEGISK SATSNING PÅ KULTURSKOLAN

I kommunens avsiktsförklaring för Luleå Kulturskola kan man bland annat läsa att kulturskolan är en strategisk satsning för Luleå kommun, att ett långsiktigt säkerställande av verksamheten bidrar till kommunens attraktionskraft och tillväxt.

- Vi är en viktig del för Luleå kommun, kulturskolan är viktig som attraktionskraft och viktig för att utveckla kreativa människor, säger Kristina Nilsson. I avsiktsförklaringen står också att kulturskolan fungerar som nav och nödvändig länk i regionala satsningar för barn och ungdom, såväl inom kultur som inom utbildning. Ett bevis på detta är konferensen "Kultur - Skola...på lika villkor?" som genomfördes i Luleå i början av september.

- Konferensen hade som mål att peka på vad kulturen i skolan gör för skillnad om man tittar på måhoppfyllelse. 130 personer från hela länet var på plats; skolchef, pedagoger, skolledare, kom-

Vad betyder utnämningen till Årets Musik/Kulturskola?

- Vi fick ett kvitto intern men också till kommunen och till invånarna i Luleå. Det blir framförallt lättare för politiken att stötta oss i den ekonomiska snällblåsten. Jag märker en skillnad i att vi plötsligt fick en tyngd, nu tar alla möjliga organisationer och grupper kontakt med oss. Den gemensamma kulturregionpolicy som Norrbottens musik- och kulturskolor tagit visar att vi nu vill ge tillbaka. Hela regionen kan dra nytta av det här, det är bra för hela länet om vi står starka och visar på möjliga vägar att gå.

Kristina Nilsson, kulturskolechef

- För det första är det välförtjänt. Det är jättekul för en kommun att ha årets kulturskola, det är en fjäder i hatten för hela kommunen. Det betyder också väldigt mycket för andra kulturskolor i landet som kämpar, om det här med att bli utnämnd till årets kulturskola kan inverka positivt på andra skolor som kämpar är jag bara glad för det. Vi är jättegglade för utnämningen, som är det finaste pris man kan få tycker jag.

Karl Petersen, kommunstyrelsens ordförande

- Det innebär en energikick för verksamheten. Jag uttryckte mig på två sätt då vi gratulerade till sm-guldet: här ser vi vad långsiktig politisk prioritering betyder - och ett stort grattis till kompetent och kunnig personal som omhändertagit den prioriteringen.

Sture Bryggman, skolchef

- Vi satsar ungefär 24 miljoner kronor på Kulturskolan varje år. Vi har nu ett kvitto på att det här är bra och det ska vi fortsätta med. Kulturskolans verksamhet betyder oerhört mycket för Luleå. Vi tycker att kultur är ett viktigt inslag i vardagslivet för barn och vuxna, och finns det ett kulturutbud för barn så tycker kanske också föräldrar att Luleå är en bra kommun att bo i. Vi vet också att när man tillsammans utövar kulturaktiviteter stärker man kamratskapet och förståelsen för andra. Luleå är en mångkulturell kommun så till vida att vi tar emot väldigt mycket flyktingar. Kulturskolan bidrar till att fler kan få förståelse för olika kulturgrupper.

Ingrid Norberg (S), ordförande barn- och utbildningsnämnden

munpolitiker, bland annat hela barn- och utbildningsnämnden. Föreläsarna kunde visa upp exempel på mycket bra resultat och konferensen landade otroligt bra. Jag ser att efter det här kan det komma in en massa nytt och vi kan fungera som spindeln i nätet och medagera i vissa skolor. Vi har till exempel tre profilskolor i Luleå som vi lägger extra resurser på med estetiska läroprocesser och koppling mellan kultur i skolan och språkinläring.

LULEÅ - EN FÖREBILD

Luleå Tekniska Universitet har visat sig vara intresserade av att vara med och kanske kan det läggas forskningspengar inom detta område.

- Jag hoppas också att vi kan påverka lärarutbildningen så att man inte tappar bort de estetiska läroprocesserna. Med de goda kontakter jag har skaffat hoppas jag att jag kan vara med och påverka, säger Kristina Nilsson.

Ökad livskvalitet för Luleå kommuns invånare är en annan punkt i avsiktsförklaringen.

- Vi når många barn och ungdomar,

med kortare och längre verksamheter när vi 6 500 barn från förskola till gymnasiet. Dessutom har vi öronmärkt pengar för "Kulturinköp" där vi står som samordnare och uppköpare av föreställningar med professionella aktörer. Vi står som inköpare för omkring 80 föreställningar per år, från förskola till gymnasiet. Vi har också en väldigt god verksamhet mot särskolan, jag bedömer att vi når 80 procent av alla i särskolan inom grund- och gymnasieskolan.

I dagens klimat av åtstramningar och nedskärningar för väldigt många av landets musik- och kulturskolor tycks Luleå gå mot strömmen. Kanske borde politiker från hela landet åka på studiebesök till Luleå för att titta på goda exempel och vikten av att satsa på musik/kulturskolor.

Årets Musik/Kulturskola verkar så bra att man kanske kan behålla titeln ännu ett år.

Text: Nils Ågren
Foto: Tommy Björklund, Sven Nordstedt,
Luleå Kulturskola

Bagatell 7

Flygel- och pianomedar

Passar till alla pianon och flyglar. Kullagrade dubbelhjul av hög kvalitet. Mycket enkelt att montera för den som är lite händig (bruksanvisning medföljer). Instrumenten kan sedan lätt flyttas av en enda person.

Medar flygel

Medar piano

Pris: 2995 kr till en flygel (exkl. moms)
Pris: 695 kr till ett piano (exkl. moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Avsiktsförklaring Luleå Kulturskola, januari 2008

Kommunfullmäktige beslutade 2007-06-19 om ett långsiktigt säkerställande av volym och verksamhet vid Luleå Kulturskola.

Beslutet omfattar budget- och planperiod 2008-2010, med möjlighet till förlängning.

Beslutet tar sin utgångspunkt i 2007-års verksamhetsnivå vad gäller budgetram och antal tjänster.

Luleå Kulturskola är en strategisk satsning för Luleå Kommun. Ett långsiktigt säkerställande av verksamheten bidrar till kommunens attraktionskraft och tillväxt.

Kulturskolan fungerar som nav och nödvändig länk i regionala satsningar för barn och ungdom, såväl inom kultur som inom utbildning. Luleå Kulturskola erbjuder tillhörighet och meningsfulla sammanhang, vilket bidrar till ökad livskvalitet för Luleå Kommuns invånare.

Luleå Kulturskola verkar för att alla barn och ungdomar i Luleå Kommun ska få ta del av och delta i kulturell verksamhet för att kunna växa som människor och utveckla förmågor i ett livslångt lärande.

Kulturskolans uppdrag

- Kulturskolans uppdrag är brett och skall ses ur såväl ett lärande som ett kulturellt perspektiv
- Kulturskolans målgrupp är bred och omfattar Luleås alla elever i för-, grund-, sär-, och gymnasieskolan.
- Kulturskolans utbud innefattar de estetiska uttrycken musik, dans, drama/teater samt bildkonst/media.
- Kulturskolans verksamhet är avgiftsfri för alla elever.
- Kulturskolans verksamhet bedrivs, huvudsakligen, i skolan på dagtid.

Kulturskolan bidrar till ökad måluppfyllelse genom att

- Stödja kreativt skapande arbetsformer i skolans dagliga arbete och använda estetiska ämnen för att skapa delaktighet och sammanhang, där barns och ungas rätt att uttrycka sig prioriteras.
- Erbjuda färdighetsträning och fördjupning inom de estetiska uttrycksformerna musik, dans, drama/teater, bild och media, i syfte att främja individens växt och lärande.
- Kulturskolan samverkar med andra aktörer i syfte att synliggöra barn och unga och att ge en positiv bild av skolan i Luleå.

MARIANNE KHOSO:

- Jag är så nyfiken!

Marianne sjunger eleverna "rena"...

Förra årets musikpris på 25 000 kronor från Göran Lagervalls stipendiefond gick till Marianne Khoso, sångpedagog inom Musik och Kulturskolan och på Göteborgs Musikhögskola.

ATT VINNA ETT FORTROENDE

Sedan Marianne började sin yrkesbana år 1976, har hon alltid arbetat parallellt i Angereds kulturskola och på Musikhögskolan, numera HSM (Högskolan för Scen och Musik), där hon från och med år 2009 är heltidsanställd.

Marianne betonar att hon aldrig har gjort någon skillnad på, om eleven kommer från ett multikulturellt område och är 14 år, eller om den är en ambitiös elev med goda röstegenskaper på Musikhögskolan.

- Det är precis lika roligt att arbeta i dag som för 30 år sedan! säger Marianne med ett stort leende. Hemligheten ligger i mötet med den människa jag har framför mej och hur jag öppnar vägen till sången just för henne eller honom. Det är förkastligt att blanda ihop sin sångundervisning med psykologisk rådgivning, säger hon. När vi sjunger är vi fokuserade på sången och allt som rör den. Sångförmågan bor ju inuti en människa, och visst finns det gånger då annat står i vägen för att eleven skall kunna sjunga fullt ut, men eleven ska veta att det är en sånglektion den går till och att den inte har några andra krav på sig vid det tillfället. Det är fråga om att vinna ett förtroende ändå, tillägger Marianne.

"GENRELOST"...

Hur gör man då när man sjunger?!

- Alla har en röst, säger Marianne, men det krävs mod och vilja att använda den fullt ut. Sång är ju ett utdraget och förstorat tal...

Förr sjöng man starkt och mycket, i

t.ex. kyrkan. Nu finns musik och sång ständigt omkring oss med varierande sångteknik... Jag ser det som att man har en palett av känslor när man sjunger, fortsätter hon. Man målar med alla färger. Det krävs mod att visa sig själv och sina känslor i sången... Det är fråga om att "hälla ut" sin röst, våga släppa kontrollen och låta den vara där borta! Jag har ett "genrelöst tänk" kring sångmetodiken. Det gäller att få en startplatta eller "bas" för varje röst som man sedan kan bygga vidare på, förklarar hon.

MARIANNES LEKFULLA SÅNGTEKNIK

- Man får ha långa tentakler när man har en ny elev framför sig: Hur utvecklar jag denna röst bäst, vilken musiksmak har eleven eller hur mycket kan jag "leka" röstmässigt med denna person? En del är ju mer allvarliga än andra... Jag vill att eleven ska känna sig "ren" i sin tonbildning innan vi fortsätter undervisningen, säger Marianne.

Hon tror på imitation och härmning, och alla hennes uppvärmningsövningar består av utrop och andra ljud som flyter in i, eller avlöser varandra... Marianne ger sig inte förrän hon får eleverna dit hon vill. Hon vill få rösterna att "skimra"...

- Jag försöker förmedla en teknik som ska få bli en "röstöppnare" för eleven, säger hon.

Jag vill också att rösten ska bli "total-elastisk". Den ska vara full av energi och få ett inre vibrato så att den känns

"sund". Därefter ger jag mig in i olika genrer...

- Det har kommit flera böcker i sångmetodik och teknik den senaste tiden. Jag kastar mig över dem och ser om de innehåller något bra som jag kan behålla, fortsätter Marianne. Jag är jättenyfiken på allt nytt!

REPERTOAR

- Jag har lätt för att "snappa upp" ny musik och ta den till mej, så det har inte varit något problem med att använda den senaste populärmusiken i undervisningen. Det betyder mycket, särskilt när man undervisar i ett mångkulturellt område. Där är det viktigt att kunna starta i den repertoar som eleven befinner sig i, eftersom musikstilen ju också är en identitet och en del av personligheten. När vi väl "känt in oss" i elevens repertoar, försöker jag också att "lotsa" dem till musik och sånger de kanske aldrig har hört förut...

- Visst har sången fått sig ett uppsving idag, säger Marianne. Framför allt har "idolidén" gett sången den förtjänsten. Marianne tar också upp Helene Sjöholm som en "röstförebild" (förra årets SMOK-ambassadör!) och musikalen Christina från Duvemåla som ett bra exempel på en användbar repertoar. En annan sångskatt är alla våra klassiska julsånger, påpekar hon. De är alltid omtyckta och där får eleverna använda flera register i sina röster.

- Jag har ingen aning om vem eller vilka som nominerade mej, avrundar Marianne. Det var väldigt roligt i alla fall, men den allra finaste elogen fick jag av en "före detta" sångelev som jag på nytt fick träffa i ett sångsammanhang för en tid sedan. Jag fick nöjet att "sjunga upp" henne och ett antal sångare, och efteråt kom eleven glädjestrålade till mig och sa: - Så skönt, Marianne! Nu känner jag mig så där "ren" i halsen igen! Det har jag saknat!

Text och bild: Charina Widmark

Bagatell 3

KLAVERNÖTSTÄLL

"Nothajen" slukar alla dina notblad, böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Välkomna till rikskonferens i Malmö den 17-19 mars 2010!

Vi i SMOks konferensgrupp träffades i Malmö ett par dagar i september och hade två givande planeringsdagar inför 2010 års rikskonferens. Där besökte vi tänkta hotell och konferenslokaler samt stötte och blötte tankar och idéer inför programmet i Malmö den 17-19 mars. Kreativiteten flödade och efter några timmar fanns ett förslag på upplägg och tema. Boka tiden i almanackan redan nu, för det kommer att bli en spännande, intressant och tilltalande konferens på många sätt.

Vi kan avslöja att ledarskapet sätts i fokus, kopplat till omvärldsanalys med barn och ungas utveckling i 2010-talets samhälle. Vi är mycket nöjda över hur vi har lyckats forma innehållet där föreläsarna gemensamt skapar den röda tråden.

Utvärderingarna från tidigare konferenser hjälper oss att ständigt förbättra upplägget. Liksom förra året kommer vi att låta deltagarna göra utvärderingen via enkät och e-post veckan efter konferensen. Vi upplevde att deltagarna då fick möjlighet att reflektera för att sedan i lugn och ro skriva ner sina tankar och synpunkter.

Vi fick många positiva reaktioner och en väldigt tydlig och återkommande åsikt är att man tycker vi ska fortsätta fokusera innehållet på ledarskapet, och det kommer vi absolut att göra.

Vi har också fått önskemål om tyngre namn som föreläsare inom politiken och vi gör vårt bästa att vaska fram de som kan bidra inom vår verksamhet. Om dessa kan och kommer att tacka ja, det råder vi dessvärre inte över.

Att få jobba med Open Space och/eller grupparbeten i någon form är också en synpunkt som kommit fram men det kräver mycket tid. Andra år då vi har haft det har andra deltagare i sin tur tyckt att det är slöseri med god föreläsartid, så visst har vi olika syn på ett bra innehåll.

I år har vi valt att lägga rejält med tid kring luncherna för att man i alla fall ska

Från vänster Sune Jobansson, Kramfors, Dag Kraft, SMOk, Andrine Bendixen Mangs, Mölndal, Michael Brolund, Sigtuna och Lars Paulsson, Tidaholm.

få möjlighet till att träffas och prata med sina kollegor och besöka utställarna.

Dagarna är fullmatade med innehåll och det är inte alltid lätt att den enskildes behov blir tillgodosett, men vi tycker vi lyckas rätt så bra utifrån de förutsättningar som finns.

Den här gången får vi det lite enklare då det inte är mer än några minuters promenad mellan anläggningarna, vilket gör att vi inte behöver synka och boka några transporter. Det ger oss också mer tid och frihet till själva innehållet. Alla kommer dessutom att bo på samma ställe, vilket också är väldigt trevligt.

Går nu allt i läs med att boka de föreläsare som vi har tänkt ser vi med glädje

fram emot 2010 års Rikskonferens och hälsar er alla hjärtligt välkomna!

För konferensgruppen
Andrine Bendixen Mangs

Bagatell 6

2 000:-

(exkl moms)

PIANO-GASPALLEN standard

Sluta skruva!

Pianopall med dubbla gasfjädrar höjer och sänker stolen som vilken kontorsstol som helst. Stabil stryktålig stålkonstruktion med stoppad sits.

Nyhet: GASPALLEN ERGO 2500- (exkl moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Selma Music

Sveriges förmånligaste uthyrning av blåsinstrument?

Instrument	Hyra/mån från	
klarinett	95:-	- Vi har ett flertal kvalitetsmärken att välja mellan.
tvärflöjt	95:-	- Obegränsad hyrestid utan köptvång
trumpet	95:-	- Vid köp tillgodoräknas 2/3 av inbetald hyra - Obs! oavsett hyrestidens längd.
trombone	95:-	
altsax	175:-	
tenorsax	175:-	

Box 159, 751 04 Uppsala, tel/fax 018-24 27 60
e-post: info@selmamusic.com, www.selmamusic.com

www.noter.eu

Barns och ungas

rätt till kultur

står högt på regeringens agenda

Ja, så skriver regeringen i den s.k. kulturproppen, Regeringens proposition 2009/10:3 Tid för kultur. Därmed borde ju verksamheten vid landets musik- och kulturskolor vara en självklarhet och knappast leva under en hotbild. Tyvärr är det inte riktigt så enkelt. Retoriken är det inget fel på men i praktiken gör inte regeringen så mycket, i princip inget alls, för musik- och kulturskolorna. Det är istället kommunerna som har det fulla ansvaret för att finansiera musik- och kulturskolan. Och det är många kommuner som just nu har tomma kassakistor.

Utifrån denna bild kan vi ändå konstatera att det finns några positiva saker, några myrtegar i rätt riktning, att glädja sig åt i regeringens proposition.

HÖGT GENERELLT KULTURINTRESSE FRÄMST BLAND DE UNGA

Regeringen konstaterar:

"I internationella jämförelser, bl.a. Eurostats undersökning European Cultural Values från 2007, framstår Sverige som ett i många avseenden framgångsrikt kulturland med kulturellt intresserade och engagerade invånare [...] En hög andel av befolkningen ägnar sig också åt eget skapande som att spela instrument, sjunga i kör, dansa eller skriva. [...] De som deltar mest i kulturella aktiviteter är personer mellan 15 och 29 år. I allmänhet behåller kvinnor även senare i livet ett högre kulturintresse än män. Kultur-

mönstren skiljer sig åt mellan högutbildade och lågutbildade och mellan dem som bor i städer och dem som bor i glesbygd. Antalet aktiva utövare ligger däremot på ungefär samma nivå, oavsett bostadsort. Personer med någon typ av funktionsnedsättning ägnar sig fortfarande åt kulturella aktiviteter i avsevärt mindre utsträckning än genomsnittet av befolkningen."

... och att få fler ungdomar med någon funktionsnedsättning att ägna sig åt kultur arbetar vi ju med inom SMOk's Pascal-projekt.

MUSIK- OCH KULTURSKOLAN NÄMNS FLERA GÅNGER (Sic!)

Det låter ju inte så omtumlande men faktum är att det innebär ett steg framåt att vi finns med över huvud taget. Regeringen skriver bl.a:

"Landets musik- och kulturskolor är betydelsefulla inte bara för barnen utan även för att vitalisera och skapa gemenskap i lokalsamhället i stort. Inte minst är deras samverkan med förskolor och skolor betydelsefull för att stärka skolans estetiska verksamhet."

PORTFÖLJMODELLEN

Portföljmodellen kan bli betydelsefull för musik- och kulturskolans utveckling. Redan i kulturutredningen nämndes möjligheten att den lokala biblioteksverksamheten och musik- och kulturskolans verksamhet skulle kunna vara en del i statens dialog med regioner och kommuner. Detta i samband med att inriktningen på hur statens medel till regionen skulle fastställas. Musik- och kulturskolans roll skulle då lyftas upp på en högre nivå, tillsammans med länsmusik, danskonsulenter, museer etc, än den rent lokala där den återfinns idag. Det kan få stor betydelse på synsättet vad musik- och kulturskolan skall spela för roll lokalt, regionalt och nationellt.

Nu föreslår regeringen att en särskild utredning ser över denna fråga. Det är viktigt att vi från SMOk's sida är aktiva under utredningsperioden. Här finns en öppning för oss. Mycket handlar om hur portföljmodellen slutligen utformas. I propositionstexten står det att portföljmodellen inleds med att Skåneregionen får fördela sina medel till regionala institutioner. Det tolkar jag mer som en delegation av statens medel. En del debattörer har ju sett portföljmodellen som just en abdikation från statens sida som skulle ge till resultat att okunniga politiker i region och kommun skulle ta över besluten från upplysta rikspolitiker. En väldigt vulgär syn enligt mitt sätt att se det. På andra ställen beskrivs istället portföljmodellen som mer av dialog mellan stat och region/kommun:

"Därför föreslår regeringen att en ny modell införs för samspelet mellan staten och den regionala nivån när det gäller kulturfrågor."

Härnösands Drillflickor

DET ÄR DAX NU!!

- att planera orkesterns klädsel

Sventorpsliden 7, 412 74 Göteborg
Tel: 031-40 40 30 • www.brohalldesign.se

carina
brohall
DESIGN AB

Staten ska även framöver främja att det finns ett starkt kulturliv i hela landet och verka för regional rättvisa och kvalitet.

Regeringen skriver också att de redan nu skall bjuda in till dialog med kommuner och regioner:

"Barns och ungas möjligheter till eget skapande och ökad delaktighet i kulturlivet är centrala i den kulturverksamhet som bedrivs i landstingens och kommunernas regi och väsentliga delar av kultursektorns arbete. Mot den bakgrunden kan ett av syftena med dialogen vara att stärka barns och ungas möjligheter till eget skapande och deltagande i kulturlivet."

Det låter mer hoppfullt. Där måste även musik- och kulturskolan vara en självklar punkt på dagordningen.

SKAPANDE SKOLA FÖRSTÄRKS

"Särväl tillgången till professionell kultur av hög kvalitet som möjligheten att utveckla sitt eget skapande ingår här som viktiga delar. Det är mot den bakgrunden som regeringen har tagit initiativ till satsningen Skapande skola och nu föreslår att den byggs ut."

Skapande skola byggs ut med årskurs 4-6 så att den omfattar årskurserna 4-9. Planen är att den byggs ut ytterligare kommande år.

Detta är mycket positivt även om det med en dæres envishet bör påpekas att det vore bra om regeringen också såg över kvaliteten på den estetiska undervisningen som finns i skolan redan från årskurs 1. Det vore också på sin plats att i detta sammanhang återigen lyfta fram samspelet med musik- och kulturskolorna.

NYA KULTURPOLITISKA MÅL

Vi har här i KulturSmockan tidigare ifrågasatt att begreppet kvalitet föreslogs försvinna ur de kulturpolitiska målen. Nu föreslår regeringen att det kommer att finnas kvar. Glädjande. Det känns också positivt att barn- och ungdomskulturen får en sådan tydlig skrivning i de nya föreslagna målen:

"Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling."

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur."

NY ROLL FÖR KULTURRÅDET?

"Statens kulturråd ges i uppdrag att utveckla sitt utåtriktade arbete med barn- och ungdomskultur. Medierådet ges ett tilläggsuppdrag som syftar till att öka förståelsen för barns och ungas kreativitet och aktiviteter

på Internet. Kommunerna ansvarar för det lokala kulturutbudet där den största delen av barns kulturliv utspelar sig. Statens kulturråds utåtriktade uppdrag inom ungdoms- och barnkultur bör därför genomföras i nära samarbete med den kommunala nivån."

Det här låter som om musik- och kulturskolan äntligen skall få en förankring i en statlig myndighet. Eller läser jag in för mycket? I vart fall blir även detta en viktig fråga för SMOk att följa. Idag känner ju vare sig Kulturrådet, Skolverket eller Ungdomsstyrelsen sig som ansvariga för uppföljning och utveckling av musik- och kulturskolan. Att ett kulturråd med ny inriktning fick detta uppdrag skulle kännas som ett stort framsteg!

Även medierådets nya uppdrag borde omfatta musik- och kulturskolan.

NY STATISTIKMYNDIGHET

Regeringen föreslår en ny myndighet för kulturstatistik och uppföljning. Om den

na myndighet även kunde ta över SMOks självpåtagna roll att samla in statistik för vårt område skulle det underlätta en hel del.

RIKSKONSERTER LÄGGS NER!

Till sist en punkt som kan vara ett steg tillbaka. Stiftelsen Rikskonserters föreslås få sina sista bidrag under 2010. 2011 upphör verksamheten. Vad det innebär mer konkret för vår verksamhet är dock svårt att säga eftersom en del av Rikskonserters medel förs över till länen och vad staten skall ha kvar för roll skall utredas i särskild ordning. I bästa fall blir den största påverkan att vi förlorar vår hyresvärd för kontoret på Nybrokajen 11.

Som sagt, retoriken är positiv. Nu gäller det att gå från ord till handling!

Text: Håkan Sandh

EN TÄVLING I ÖRESUNDSREGIONEN FÖR UNGA KLASSISKE MUSIKER UNDER 20 ÅR

Öresunds Solist 2010

BLÅS OCH STRÅK

UTTAGNING I SVERIGE

lördagen den 23 januari 2010
på Kulturskolan Lund

FINAL

söndagen den 14 mars 2010
på Det Kongelige Danske
Musikkonservatorium, København

ANMÄLAN

online på www.oresunds-solist.com
senast den 25 november 2009

PROTEKTORER

Nikolaj Znaider, Danmark
Håkan Hardenberger, Sverige

www.oresunds-solist.com

© 2009 Öresundsregionen. Alla rättigheter förbehållna. 2009-11-09 www.oresunds-solist.com

Mats Trondman och Anna Lund. Foton Växjö universitet.

Andelen unga som idrottar och "kulturar" är lika stora!

KulturSmockan har redan tidigare uppmärksammat en artikel i KulturSverige 2009- Problemanalys och statistik, utgiven av SWECULT, Linköpings Universitet. Artikeln heter "Kan man idrotta kan man väl kultura - till kritiken av konstruktioner av statistiska kategorier."

Författare är sociologiprofessorn Mats Trondman och hans forskarkollega Anna Lund.

Kritik av statistiska kategorier? Inte direkt något som lockar dig som läsare? Sluta inte att läsa: Innehållet är sådant att det kan bli väldigt betydelsefullt! I korthet handlar det om att, beroende hur man mäter och redovisar, så får man också skenbart olika resultat. Hittills har exempelvis Barnombudsmannen, Ungdomsstyrelsen och Kulturrådet redovisat

statistik på ett sätt som gör att de unga som idrottar verkar vara en betydligt större grupp än de som håller på med kultur. Artikeln visar att om man väljer att annat, mer rättvisande, sätt att redovisa så är de unga som ägnar sig åt kulturaktiviteter minst lika många som de som idrottar!

Hur kan det bli så? Mats och Anna gör själva en pedagogisk beskrivning av problemet med det nuvarande sättet att redovisa kulturaktiviteter:

"Tänk dig att en hälsoföreskare med hjälp av statistik ska beskriva ungas matvanor i termer av hur ofta de äter grönsaker respektive godis. Tänk dig att jämförelsen konstrueras på sådant sätt att alla tänkbara grönsaker, som lök, broccoli, morötter, kålhuven, sallader och rädisor, redovisas i en samlad kategori kallad just 'grönsaker'. Godis, däremot, särredovisas som kola, lakrits, tuggummi, choklad, klubba och grön groda. Läsaren av en sådan tabell kan jämföra andelen grönsaksätare med andelen unga som äter ex. grön groda. Skulle vi om vi var intresserade av ungas hälsa och matvanor, vara nöjda med en sådan jämförelse? Borde vi inte jämföra den sammanhållna kategorin 'grönsaksätare' med den sammanhållna kategorin 'godisätare'? I fritidsstatistiken hamnar alla idrotter i 'grönsaksgruppen'. Ungas

kulturutövande, däremot, särredovisas som kola, lakrits, tuggummi och så vidare."

Det Mats och Anna gjort är att ta befintlig statistik från SCB över ungas eget idrottande -inte att titta på idrott - och jämföra det med ungas eget kulturutövande - också skilt från att gå på kulturarrangemang. På kultursidan har de använt en ganska snäv definition av kultur som de etablerade konstformerna; bildkonst, musik, teater, dans och skrivande. En mer vid definition skulle naturligtvis ge kultursidan än högre siffror. Begreppet "kultura" är väl inget hit men skapades av författarna i brist på andra begrepp.

Resultaten av undersökningen visade bl. a. att

- 62 % av de unga kulturar varje vecka.
- 58 % idrottar.
- 68 % av unga kvinnor kulturar.
- 54 % av unga män kulturar.
- 66 % av de som idrottar kulturar lika ofta.
- 20% av kulturarna tycker att kommunens utbud av aktiviteter är ganska eller väldigt litet. 7% av de som idrottar är lika kritiska.

Jag ringer Mats Trondman och frågar hur debatten har fortsatt sedan i våras när rapporten först presenterades.

Har ni fått kritik över ert sätt att dra slutsatser, undrar jag.

- Nej, ingen alls, svarar Mats. Ingen kritik från forskarvärlden. Våra slutsatser bygger ju också på befintlig statistik. Vi har i detta sammanhang inte gjort några egna undersökningar. De flesta inom kultur- och fritidsområdet som jag träffar verkar hålla med om våra slutsatser.

Är det inte konstigt att det inte blir mer diskussion? De här siffrorna kan ju användas för att påstå att kulturen i förhållande till idrotten får ett jämförelsevis för litet stöd?

- Jag är absolut inte ute efter att kritisera idrottsstödet. Jag är själv mycket idrottsintresserad. Däremot borde ju alla vara mer varsamma med denna typ av statistik. Ett grundfel är ju att man till idag blandat ihop aktiviteter med verksamhetsformer. Inom både idrott och kultur finns organiserade former och spontanidrott. Spontankulturandet verkar vara stort. Vi visar nu upp bristerna i tidigare rapporter. Sedan borde det finnas medel att göra en ordentlig undersökning, se över kategoriseringar, som inte är perfekta i det här materialet heller, och se om de siffror vi tagit fram kan verifieras. Jag har själv gjort sammanställningar över ungdomars idrottande men på kultursidan saknas det motsvarande arbeten. Jag tycker Ungdomsstyrelsen borde följa upp detta.

Text: Håkan Sandh

Bagatell 8

Teleskop Dirigent Regal

Flaggskeppet bland våra dirigentstolar. Här finns allt som en dirigent kan önska sig. Som alla våra "Teleskop" finns inga skruvar - alla inställningar sker sekundsnabbt och kan ändras under pågående spel. En generös hylla med plats för div. tillbehör. De dubbla benen gör "Dir Regal" till det stadigaste av stadiga. En ny finess: Bakom skärmen finns ett extra fack för övriga partiturer och stämmor. Välj till vår "strålände" belysning.

Pris: 2000 kr (exkl moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Långt ifrån självrekryterande

AMATÖR, MUSIKSTUDENT ELLER YRKESMUSIKER?

Hos oss hittar du ett brett sortiment av stråkinstrumentet för just dig. Vi har instrument i alla prisklasser. Även tillbehör så som stråkar, strängar, stöd, hartsch, etuier etc.

Vi skickar alltid fraktfritt över hela landet med buss eller post för snabb och säker leverans.

Ta en titt på hemsidan och hör av dig så ska vi hjälpa dig med det du behöver.

Vi finns inte längre bort än ett telefonsamtal eller mail.

Välkommen!

Mattias Sandlund

Din fiol.

GERINGSGATAN 2 - NORRBJÄRDEN
TEL: 0911-20 94 71 • 070-300 00 10
INFO@DINFIOL.SE • WWW.DINFIOL.SE

Rekryteringen av främst blåselever diskuteras ofta. Högskolorna och de professionella ensemblerna klagar ibland på återväxten. Orkesterförbundet klagar på att musik- och kulturskolorna inte prioriterar denna del av verksamheten. Det är enligt all tillgänglig fakta - som i och för sig inte är så stor - helt felaktigt. Finns det något musik- och kulturskolorna lagt ner energi på så är det just rekrytering av blås- och stråkelever. Snarare för mycket, tycker en del. Frågan blir mer relevant när vi frågar oss hur detta har gått till. En del lägger istället problematiken hos barnen; de orkar inte anstränga sig, vill ha enkla lösningar, sitter bara framför datorn etc. Musikskolan i Motala har rykte om sig att vara bra på rekrytering. KulturSmockan tog sig dit för att få mer kunskap om vad rekrytering handlar om.

Jag träffar Andréas Rosén, brasslärare, Michael "Micke" Roos, också brasslärare, Hans-Peter Rauber, stråklärare och skolan rektor Anders Rosén i skolans fina lokaler mitt i centrum.

Anders berättar att skolan i dag har ca 250 blåsare och lika många stråkelever. Sammanlagt 1050 musikelever, en fördubbling av elevantalet sedan 2003.

Hur ser ert upplägg ut och vad är det som gör att ni lyckas?

Hans-Peter: Vi rekryterar numera via grundskolan. Vi har tagit bort den traditionella rekryteringen på våren. Alla klasser i årskurs 1-3 besöks istället första veckan på hösten. På lördagen första skolveckan är det öppet hus. Alla elever erbjuds sedan att börja spela på sin grundskola i anslutning till skoldagen, klockan 13.20, direkt veckan efter. 40 min i storgrupp. Musikskolan tar med sig instrument som eleverna inte får ta med sig hem och öva på. Inom brasset

Ettorna på Vätternskolan spelar fiol på andra terminen, tjuvstartade redan i F-klassen.

jobbar vi igenom ett instrument i taget. Först spelar alla trombon, ett par veckor senare spelar alla valthorn osv. Termin 2 har alla valt instrument, får hyra det och ta hem. Då jobbar alla mot konsert i en fullsatt kyrka i samband med skolavslutningen och ett läger.

Micke: Vi måste vara i skolan där barnen är. Vi måste komma över den kritiska massan. Sedan börjar snöbollen rulla - får man några kommer de andra.

Hans-Peter: En annan viktig del är att vi ringer hem till alla föräldrar efter klassrumsbesöket. Då får vi kontakt och kan reda ut en del missförstånd eller svårigheter på frågor.

Andréas: Det går att rekrytera. Men det är långt från självrekryterande. Och elever får del av musiken under vår rekrytering även om de inte börjar spela.

Varför måste unga i Motala spela blåsinstrument? Är det inte enklare att de får börja spela de instrument de frågar efter, exempelvis gitarr?

Andréas: Musiken är det viktigaste.

Elevens uttryck på sitt instrument. Den sociala biten är också betydelsefull. Hos oss kommer de direkt in i en ensemble. Ingen musik är egentligen bättre än någon annan, men att behålla bredden är viktigt. Finns exempelvis inte blåsinstrumenten så finns heller inte den musik kvar där blåsinstrumenten ger bästa resultatet. Det behöver heller inte vara bara traditionell blåsorkester. Vi jobbar mycket med små ensembler där var och en blir sedd. Vi har traditionell blåsorkester men jobbar mycket med andra konstellationer. Micke har tid i tjänsten att skriva nya arrangemang. Han skrev exempelvis förra året nya arrangemang på jullåtar till en stor konsert där vi jobbade med storband, stråk och kör.

Använder ni inget färdigt material som ni köper in?

Micke: Jo, vi har Utbults blåsmaterial till nybörjarna.

Anders: Samtidigt har vi som mål att alla skall kunna delta i den stora festivalorkestern. Där finns alla instrumenten, blås, stråk, elförstärkta instrument och körer.

Lite senare dyker Ellen van Lokhorst, träblåslärare upp. Hon berättar att träblåset oftast arbetar i egna konstellationer för att sedan i vissa projekt bilda en större ensemble med andra instrumentgrupper.

Bagatell 4

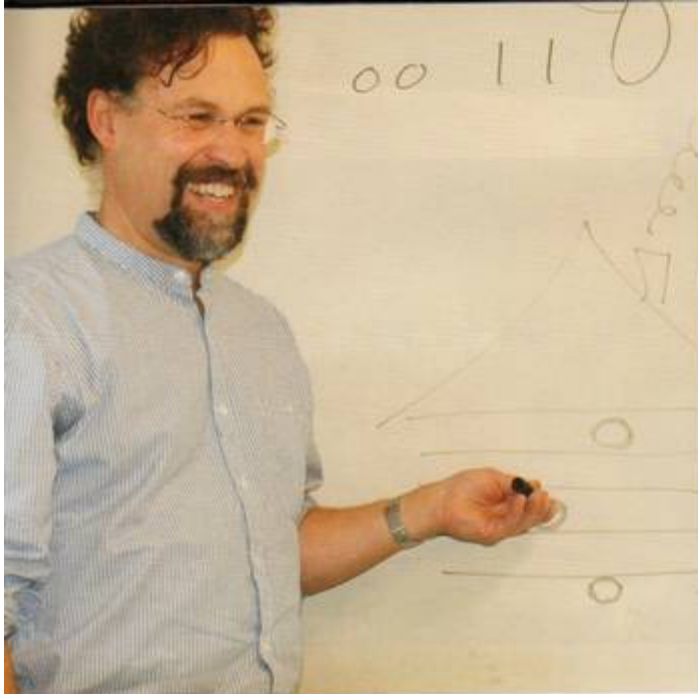
Prova Bagatells sittriktiga orkester/körstol "Sitttra" finns med 3 olika fasta lutningar från 645 kr och två varianter med steglös inställning av bak- och framben från 865 kr. Stapelbar, stoppad och klädd, hårdtestad med toppbetyg.

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Hans-Peter Rauber.

Har ni något uppdrag att jobba med blås- och stråkinstrumenten eller är det en självpåtagen uppgift?

Anders: Vi hade tidigare inga skriftliga mål, men skrev själva ner förslag som blev antagna av den politiska nivån. De påpekade att det borde vara dom som tog fram mål och riktlinjer, men de tog tacksamt emot dem och klubbade igenom dom. Det var 2001.

Just nu är vi inne i en process där vi ser över kommunens mål för hela kultursektorn där musikskolan ingår.

Hans-Peter: Vi jobbar väldigt mycket i

projekt. Vi arbetar tillsammans med professionella orkestrar och musiker mot större konserter. Senast på Vättern-rundan - som sponsrar oss så vi kan ta hit artister vi kan jobba med - arbetade vi med Frifot. Nu skall vi jobba med Kalle Moraeus och Bengan Jansson. Vi har också samarbetet med Håkan Björkman (trombonist i Kungliga Hovkapellet, dvs Operans orkester) och med Norrköpings symfoniorkester. Och många andra.

Andreas: Det finns en fara med projekt om det innebär att kontinuiteten försvinner. Hos oss kan vi kombinera att ar-

bete i projektform och samtidigt behålla kontinuiteten. Det är också helt avgörande med bra lärare. De skall kunna det instrument de undervisar i. Att begära att de skall vara breda och kunna undervisa på litet av varje är fel väg att gå.

Kreativiteten då? Det gäller ju att utveckla elevernas egen kreativitet också!

Andreas: Jag tycker vi ger eleverna verktyg för att de senare skall kunna vara kreativa. Vi har också många kurser med improvisation, skriva text och musik mm.

Micke Roos dirigerar stora brassat.

Vad är det som gör att ni lyckas med rekryteringen?

Micke: Vi har ingen tradition som väger tungt. Vi är ett ungt kollegium och det betyder nog en hel del. Vi har också möjligheter att påverka hur vi jobbar. Det finns en stor frihet att pröva nya arbetssätt.

Hans-Peter: I våra verkstäder - det är grupper med nybörjarelever - får alla elever en positiv bild. Alla får vara med. Inga läxor. Ibland måste man bryta en traditionellt negativ syn. Oftast är det föräldrarna som har fördomar.

Micke: Föräldrar kan ibland bli livrädda när barnen kommer hem och säger: Jag vill börja spela trombon! Föräldrarna ser framför sig ytterligare krav på att skjutsa, att ordna med insamlingar, lotter mm. Därför ringer vi alltid alla föräldrarna så vi kan ta bort en del rädslor eller missförstånd. Många kommer också på lektionerna. Då brukar de få en uppgift så de inte bara sitter och tittar. Klassläraren är också en viktig person. Om hon eller han känner det som en konkurrens, nu kommer dom från musikskolan och hur skall vi då hinna få klart vår jordglob? Det är klart att det är lättare om de till barnen säger: Oh, va kul, nu skall ni få vara med och spela!

Är klassläraren med i orkestern?

Hans-Peter: Nej, oftast inte. Men många lärare är lyckliga att vi ordnar så det blir något till skolavslutningen. Då är de i alla fall positiva till verksamheten.

Micke: Eleverna vet ju inte vad de önskar sig. Man kan inte ta genvägar till allt. Vi måste också stå för något som tar tid. Man måste försjunka i ett slags meditativt tillstånd.

Slow food finns ju, kanske detta är Slow life?

Hans-Peter: Det sociala sammanhang-

et är viktigt. El Sistema - Polarprisvinnarna - har som mål att i första hand jobba med det sociala samspelet. Det instämmer vi i.

Andreas: Vi måste bekräfta, ordna konserter, resor och läger

Micke: Jag tror att om jag har kul så borde också ungarna ha det! Vi behöver också förebilder. En lite äldre elev, bara något år äldre, är otroligt viktig som någon som nybörjarna kan se upp till. Vi jobbar med alla åldrarna tillsammans när vi har konsert. Från 7- 20 år.

Micke: Vi kan inte cementera fast fötterna. Vi måste gå vidare!

Frågorna jag ställer mig efter besöket i Motala är två. Den första är hur vi argumenterar för att det är viktigt att det finns blås- och stråkelever. Den andra är vad mer specifikt i Motalas verksamhet gör att de lyckas med sin målsättning att få och behålla elever på blås och stråk?

Den första frågan lämnar jag öppen. Vi diskuterade den en kort stund i Motala. Lärarnas motivering var att vi behöver en mångfald av instrument för att kunna framföra en mångfald av musik. Räcker det? Finns andra tankar hos Kultursmockans läsare?

Den andra frågan är mer utmanande. Jag kan se en hel del faktorer som kanske samverkar - eller är finns en nyckelfaktor? I så fall vilken?

1. Ett ungt entusiastiskt kollegium.
2. Undervisningen utgår från ensemble-spel från början.
3. Lärarna jobbar i arbetslag. Enskild undervisning är undantag.
4. Små ensembler - många nyskrivna arrangemang. Blåsorkesterrepertoaren borta.
5. Startar i årskurs 1 i nära samarbete med grundskolan. Alla lektioner första året kl 13.20 direkt efter skolans slut.

6. Alla föräldrar får info muntligt genom att de blir uppringda.
7. Kulfaktorn.

Vad tror du som läsare? Hur ser det ut i andra skolor? I din skola? Kommentera denna artikel på SMOkS hemsida. (Sök på "Motala" så hittar du den.)

Alternativt skickar du ett mail till hakan.sandh@smok.se

Text och bild: Hakan Sandh

Bagatell 9

"Stage"

Orkester/ körpodier

Flexibelt lättvikts podie-system i alu-minium för scenbyggeri med obegränsade möjligheter. Alla benlängder med snabb-koppling.

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

Hallå där

Anna
Vnuk!

Imorgon har du premiär på din nya föreställning. Du har syns mycket i media. DN har exempelvis dig på första sidan i kulturdelen. Grattis till det. Hur känns det nu inför premiären?

- Det känns underbart. Kostymskaparna var just här hemma och gjorde några extra provningar. De skulle göra några ändringar under natten!

Men du tänker sova gott?

- Jag hoppas jag gör det!

Orkar du med några ord om ditt ambassadörsuppdrag?

- Javisst. Jag försöker hela tiden framhålla det till tidningar och annan media, men det är inte alltid så lätt att få dem att ta upp detta fina uppdrag.

Nu skall du ut på turné runt landet?

- Ja, och det skulle vara väldigt kul om musik- och kulturskolorna hör av sig så kanske vi kan ordna något kort sammanträffande med elever i samband med föreställningen. Jag har fått en del förfrågningar från några skolor men tyvärr har det varit svårt att tacka ja. Det har inte fungerat tidsmässigt. Jag har några inbokningar längre fram. En blir i form av en videohälsning för att jag inte kunde komma själv. Jag hoppas kunna göra några fler arrangemang.

Ja, jag vågar inte säga det där (skrock skrock) men vi ses!

Föreställningen Hårdare Snabbare Anna Vnuk är den andra akten i ett tudelat program. Första akten består av en stand-up med Lo Kauppi, "Undercover" Ring Lars Paulsson i SMOkS styrelse om du vill ha kontakt med Anna!

Bagatell 5

Akustikskärmar

Skydda elevernas hörsel i tid! Möblera om på några sekunder med vårt flexibla plexiglas-system.

- Akustikskärm för orkester, slagverk, brass, etc. 2595 kr (exkl. moms)
- Paketpris: 3 set för 6900 kr (exkl. moms)
- Akustikskärm på notställsfot 1080 kr (exkl. moms)

www.bagatell.se - 013-527 50

Turneschemat för Hårdare Snabbare Anna Vnuk

21 oktober	19:00	Karlstad, Scalateatern
25 oktober	18:00	Södertälje, Estrad
3 november	19:00	Ljusdal, Slottegymnasiets aula
4 november	19:00	Skönsberg, Folkets Hus
5 november	19:00	Söderhamn, Söderhamns teater
15 november	19:00	Växjö, Växjö Teater
16 november	18:00	Varberg, Teater Halland, Teater 1
17 november	19:00	Halmstad, Kulturhuset, Stora scenen
18 november	19:00	Helsingborg, Stadsteatern, Lillan
19 november	18:00	Malmö, Inkonst
23 november	19:00	Uppsala, Reginateatern
25 november	19:00	Linköping, Sagateatern
27 och 28 november	19:00	Göteborg, Pustervik

Foto: Riksteatern

Så är det äntligen premiär i ett fullsatt Södra Teatern i Stockholm....

Skall KulturSmockan börja recensera föreställningar? Nej, men en kort ögonblicksbild från vår ambassadörs yrkesliv passar i vår tidning.

Alltså, Först Lo Kauppi. Tuff. Burka och bikini. Roligt och tänkvärt. Paus.

Vår ambassadör kommer in på scenen tillsammans med två andra dansare. Anna är liten (=inte så lång) men på scenen är hon STOR. Hon äger den.

Så börjar hennes akt:

Är det mycket kropp som vill dansa? Absolut, det är ju själva temat.

Är det mycket blod, smärta och förlösning? Absolut!

Är det barnförbudet? Nej, inte alls. En hyllning till barnet!

Är det många diskhandskar? Visst!

Är det roligt? Om!

Är det gripande? Absolut!

Är det bra musik? Ja, men jag vet inte riktigt var allt var hämtat...

Är den bra som medicin för vanliga människor som Göran Hagglund? Kan bota fördomar!

Är man stolt som SMOk-anställd när man går därifrån? Skämtar du?

Vi i musik- och kulturskolevärlden är minst 400 000 personer. Vi är stolta över vår ambassadör Anna Vnuk. Många av oss bor i kroppar som vill komma ut och dansa. Anna, kom och förlös oss!

Enklare uttryckt, jag tycker du gör ett misstag om du inte går och ser föreställningen med Lo och Anna!

Text: Håkan Sandh
Foto: Riksteatern

Bagatell 1

Från
7 500 kr

En vagn
kommer lastad ...

- Med världens mest sålda notställ
- Liten vagn + 12 notställ – 7500 kr (exkl. moms)
- Stor vagn + 18 notställ – 10 000 kr (exkl. moms)
- Stor vagn + 24 notställ – 12 500 kr (exkl. moms)
- Marknadens mest praktiska och prisvärda vagn och notställ

Läs mer på Bagatell 2

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50. – fax: 013-527 52

www.noter.eu

Smockan besöker... **Stockholms län**

KulturSmockan startade för några år sedan en beskrivning av kulturskolorna i ett län i taget. Början gjordes i Skåne. Nu är vi framme vid Stockholms län. Stockholm ses av vissa som en enda stor stad. De blir därför förvånade att Stockholms län består av inte mindre än 26 kommuner. Stockholms stad är störst

med nästan lika många invånare som de 25 övriga kommunerna. Totalt har länet ca 2 miljoner invånare. Här kommer några av länets kulturskolor. Smockan återkommer i nästa nr med fler kommuner i länet.

Musikskolan

Huddinge Kulturskola

Invånarantal: 95 000
Kommunalt anslag 2009: 11 692 tkr
Övriga intäkter 2009: 2 230 tkr
Utbud: Musik, sång, dans och drama
Kulturskolechef: Stefan Tempelman
Telefon 08-535 375 01
Mobil 0708-79 06 96
stefan.tempelman@huddinge.se

Det här har vi gjort bra:

Arbetet med ensembler/orkestrar och grupper på olika nivåer är verksamhetens hörnsten. Kulturskolan lägger grunden till ett rikt kulturliv för såväl den enskilde eleven som kommunen i sin helhet.

Det här har vi på gång just nu:

Vi driver olika marknadsförings- och rekryteringsprojekt som riktar sig direkt till grundskolan bland annat med inriktning på bleckblås och träblås. Pascal-utbildningen har resulterat i nya verksamhetsgrupper under samlingsnamnet Kulturlyftet. Vår hemsida <http://huddingekulturskola.se> används av lärare och ämnesgrupper för kontakt med eleverna, vilket ökar deras delaktighet.

Det här vill vi göra i framtiden:

Vi vill skapa en tydlig utvecklingsgång för eleverna som slussar dem vidare till yrkesmässiga utbildningar eller gör dem till aktiva och medvetna kulturkonsumenter.

Nynäshamns kulturskola

Invånarantal: 25681
Kommunalt anslag 2009: 5587 tkr
Övriga intäkter 2009: 1079 tkr
Utbud: musik, dans, drama/teater, bild/foto/digital berättelse, FMT
Rektor: Kroum Zachariev
Tel och mailadress: 08 520 735 81,
kroum.zachariev@nynashamn.se

Det här har vi gjort bra:

Kulturskolan i Nynäshamn är särskilt

bra på att erbjuda ett rikt omfång av utåtriktad verksamhet. I denna ingår bland annat festivaler och resor utanför kommunen samt produktioner/utställningar inom musik, teater, bild och dans. Närmare femtio sådana genomförs per år och bland dem ingår två storförmarksproduktioner som är särskilt populära.

Det här har vi på gång just nu:

Kulturskolan i Nynäshamn har mycket på gång nu. Vi ska t ex bygga upp en ny hemsida, introducera tre nya medarbetare och som vanligt fortsätta arbetet med omfångsrik utåtriktad verksamhet. I den

senare ingår bland annat lite ovanligare händelser, såsom broinvigning under medverkan av en sångkör. Vi har fördel av att ha tillgång till en egen byggnad och har därmed allt under ett tak. De senaste åren har medfört en kraftig utbyggnad av de olika konstgrenarna. Detta har dock skapat lite av ett "lokalutrymmesdilemma" och vi har blivit tvungna att vara oerhört uppfinningsrika och flexibla för att få plats med all verksamhet.

Salems kulturskola

Invånarantal drygt 15 000
Kommunalt anslag 2009: 3 678 000
Övriga intäkter 2009: 1 696 000
Utbud: dans teater musik
Kulturskolektör Ella-kari Norberg
Tel och mailadress:
ella-kari.norberg@salem.se
08-532 599 73 alt 070-623 29 80

Det här är vi bra på:

Vi är bra på att driva en verksamhet från 0-20 år där de små barnen har en lika självklar plats som skolbarnen. Vi när förhållandevis många barn i förhållande till kommunens storlek och finns lättill-

gängliga ute på skolorna och i egna lokaler i Salems centrum. I en liten kommun märks en kulturskola mer än i en stor och vi vill synas och höras på alla arrangemang som genomförs i Salems kommun! Vi samarbetar med andra aktörer som arbetar med barns kulturintresse och fritid så som biblioteket, fritidsgården och Salems församling.

Det här har vi på gång just nu:

Efter tuffa besparingar där den verksamhet som nått alla skolbarn i årskurserna fsk-2 lagts ner har vi hittat nya sätt att nå barn och ungdomar. I början av sommarlovet ordnade vi ett kulturläger där vissa delar riktades till våra befintliga

elever och andra delar till alla barn i kommunen. Vi hade räknat med runt 40 intresserade men antalet kursdeltagare blev det dubbla. Under vårterminen gick vi in i observatörsprojektet Väga Visa och är bland annat genom detta på gång med bättre verktyg för kvalitetssäkring.

Det här vill vi göra i framtiden:

Ett önskemål för framtiden är att kunna lägga ämnet bild till vårt kursutbud. Vi vill också kunna satsa mer på ensemblespel på alla nivåer och inom flertalet genrer.

Järfälla kulturskola

Invånarantal: 64 852
Kommunalt anslag 2009: 7250000
Övriga intäkter 2009: 2215000
Utbud: musik, dans, drama/teater, bild o form, nycirkus, uppdrag
Verksamhetsledare: Ann Blomqvist och Susanne Sörbring
Tel och mailadress:
Ann Blomqvist 08-580 28472 eller 0739 174129 ann.blomqvist@jarfalla.se
Susanne Sörbring 08-5802 8470 eller 0704 817161
susanne.sorbring@jarfalla.se

Det här är vi bra på:

Barn och unga måste få utrymme! Kulturskolan och kulturkontoret bildar tillsammans Järfälla Kultur. Vi erbjuder kulturverksamhet både under skoltid och fritid. Kulturskolan har uppdrag i förskola, grundskola, gymnasium och äldreården. Kulturskolan erbjuder barn och unga att växa och upptäcka sitt eget uttryck inom olika konstformer. Pedagog-

gerna som arbetar hos oss är högskoleutbildade, eller har genomgått likvärdiga studier, inom de konstnärliga ämnena. Vi erbjuder en trygg miljö, där varje elev kan utvecklas utifrån sina egna förutsättningar.

Kulturskolan vill vara en självklar del i barns och ungas vardag, och strävar efter att forma ett kursutbud som speglar de önskemål som når oss bland annat genom enkäter och dagliga kontakter. I katalogen hittar du ett stort antal kurser i såväl olika musikämnen som i dans, drama, bild och form, nycirkus, musikal och show.

Det här har vi på gång just nu:

Ett axplock är: Nya lönekriterier för lärare i kulturskola som ska vara färdiga i december 2009. Utveckling av internationellt utbyte, med bl.a. besök från Ris Orangis i Frankrike vecka 42. Ny kurs i animation. 5 nyanställda lärare, 3 nycirkuspedagoger, en elgitarrlärare och en bild- och form lärare fr.o.m. ht 2009 i kulturskolan. Vi startar film- och media-

kurser inom kort. Vi jobbar ständigt med förbättringar, utveckling och förnyelse på alla plan i organisationen Järfälla Kultur.

Det här vill vi göra i framtiden:

Vi vill utveckla samarbeten av olika natur, exempelvis internt med en naturlig koppling till all annan verksamhet inom Järfälla kultur. I kulturskolan kan vi lättare erbjuda nya undervisningsämnen och former exempelvis utifrån efterfrågan som kommer från skolbarnen i "Amatörer möter Proffs" med kortkurser, lovverksamhet eller reguljära kurser. Vi vill också utveckla samarbeten med föreningslivet, fritidsgårdarna, gymnasieskolorna och andra aktörer på det lokala och internationella planet för att skapa dynamik omkring och i vårt nya hus K. Olika typer av aktiviteter ska rymmas i K, utifrån barns och ungas initiativ, såsom konsertverksamhet, uppvisningar, utställningar. Utvecklingen av programverksamheten i Kulturscen öppnar även nya möjligheter till scenframträdanden.

Kulturskolan Stockholm

Antal innevånare 08-12-31:810 120
Kostnader 147,2 mnkr
Intäkter -24,4 mnkr
Netto 122,8 mnkr
Kulturskolechef: Marion Hauge-Lindberg, telefon 508 318 41, 076-12 318 41 fax: 508 318 49
marion.hauge-lindberg@kultur.stockholm.se
www.kulturskolan.stockholm.se

Utbud:

Bild & Form, dans, musik, teater, Specialkurser, Resurscentret för barn och unga med funktionsnedsättningar

Det här är vi bra på:

Lust, utveckling och delaktighet är ledstjärnor i Kulturskolan Stockholm, Europas största kulturskola. Resultatet är ett rikt och varierat utbud av kulturverksamheter för och med stadens barn och unga. Under 2008 deltog ca 23 000 barn och unga i 1000 små och stora evenemang för en publik på närmare 100 000 personer.

Den utåtriktade verksamheten med festivaler, ungdomskvällar, kulturveckor och föreställningar äger rum runt om i vår stad och bidrar till att den blir lite roligare att leva i! Kulturskolans deltagare och pedagoger syns i små och större sammanhang på gator och torg bl. a. under nationaldagsfirandet 6 juni, Barnkulturfestivalen och Ung08 med olika program.

I utbyte med stadens övriga kulturaktörer medverkar Kulturskolan i t.ex. Konserthuset och stadens museer med t.ex. foajékonserter, historisk dans, utställningar och digitalt berättande.

Det här har vi på gång just nu:

Den 1 juli sjösattes Kulturskolans nya organisation med åtta geografiska verksamhetsenheter (där alla huvudsakliga verksamhetsformer bedrivs), en kommunikationsenhet och en administrativ enhet. Samtliga enheter leds av enhetschefer som tillsammans med kulturskolechefen bildar Kulturskolans ledning.

Vi samverkar i lokala nätverk med stadsdelsförvaltningar, bibliotek och lokala kulturarrangörer. I kontakterna med stadens skolor ingår både kulturverksamheter i skolan och evenemang riktade till elever.

Samarbetet med de konstnärliga högskolorna och SMI, Stockholms Musikpedagogiska Institut, har intensifieras, inte minst i arbetet med studenternas VFU (den verksamhetsförlagda utbildningen) som struktureras, systematiseras och byggs upp under höstterminen.

Hemsidan www.kulturskolan.stockholm.se har fått en ansiktslyftning med större användarvänlighet och tydligare ämnes-/kursbeskrivningar. Arbetet med en e-tjänst för anmälan med mera pågår. Medarbetarna kommer att genomgå grundutbildning/ vidareutbildning inom området e-learning och användandet av ny teknik. Att metodiskt utveckla och mäta kvalitetsarbetet är högt prioriterat. Vi behöver bli bättre på att kommunicera vad vi gör och följa upp att vi når fram.

Kulturskolan medverkar flitigt i olika internationella samverkansprojekt, de flesta delfinansierade av EU-medel. Projekten syftar främst till pedagogisk utveckling och såväl pedagoger som elever har deltagit i utbytena.

I pilotprojektet "Kultur för äldre" samarbetar Kulturskolan med Äldreförvaltningen kring särskilda kulturinsatser

inom äldreomsorgen.

Enheterna har intensifierat marknadsföringen med foldrar som presenterar det lokala utbudet av kurser och "Öppna hus" i stadsdelarna.

FN-dagen 24 oktober kl. 12.00-15.00 bjuder Kulturskolan Stockholm stockholmarna till en gala för "Världens barn" i Stadsmuseet. På programmet står bl. a. steelpanmusik, indisk dans, finsk tango, allsång och högläsning ur novellsamlingen som ges ut till stöd för Världens barn.

Bland övriga evenemang under höstterminen är deltagandet i Globdagarna 21-22 september och byggandet av The World Home på Vår Teater i Farsta. Nio barn och ungdomar från Children's Garden i Nairobi och elever från sex skolor i Farstaområdet skapar tillsammans ett tredimensionellt verk till "Världshemmet". Verket reser vidare till FN i Nairobi i november och slutligen 2012 till Children's Meeting Place i EU.

Solna kulturskola

66 000 invånare
Ram 2009: 14 970 tkr
Intäkter: 2 700 tkr
Inger Carlonberg 073-500 24 42
Inger.carlonberg@solna.se

Det här är vi bra på:

Längs E4 i närheten av Solnas stadsgräns möter man den uppkäftiga skylten "Solna - City of the future". Den lilla stora staden, som växer så det knakar, vill vara i alla framkanter när man pratar utveckling. Detta uttrycks också i budget- och målskrivningar för närmsta åren, men i en något mer nyanserad vision; "Det hållbara Solna". Därför planerar kulturskolan i Solna också för att vara

"en hållbar kulturskola i ett framtidens samhälle". Vi har firat ett 100-års jubileum i den gamla byggnaden som påminner oss om att samhällen har en viktig kulturhistoria att hålla levande. Solna har ett tämligen nytt kulturpolitiskt program ger riktning och fokus på strategiska kultursatsningar. Förhoppningsvis byggs hållbara broar mellan kulturarv och samtidskultur. Här är Solna kulturskola en viktig bro. Dansen var tidigt en viktig del av verksamheten och utvecklades än i dag. Av skolans 1600 elevplatser är ca 450 på dans. Här jobbas med allt från barn dans för 4-åringar till Danslinjen för tonåringar, streetdans och genudans, musikarbete och Dansliga. Musikplatserna är ca 950, där vi arbetar intensivt med att både möta de stora behoven inom gitarr och piano, etc, men också förnya och engagera intresset för andra, mindre "själlvågande" instrument. Vi har ca 140 teaterlever där teaterlek och förumpspel, växt tydligt. Minsta ämnet är Bild med ca 60 platser. Skolan har också ett stort och uppskattat arbete i samarbete med för- och grundskolan som kallas Startskottet. Barnkulturcentrum arbetar med upplevelseprogram i tema och i olika kulturmiljöer.

Det här har vi på gång just nu:

Kulturskolans vision om att vara "ett fönster i tiden" känns mer aktuell än någonsin och harmonierar väl med stadens övergripande inriktning och förnyelsearbete. Just nu står vi i ett spännande skede. Ett nytt kurssystem är sjösatt om än under utveckling. En värdegrund med fyra viktiga grundstenar vägleder satsningarna. Fem nya arbetslag med olika utvecklingsfokus jobbar från och med ht -09 och vi försöker ta reda på hur bra allt går genom ett övergripande kvalitetsarbete. Huvudfokus här är att vi faktiskt trots allt, arbetar "på barnens

uppdrag". Sammantaget handlar vårt arbete om att på bästa sätt möta barnens behov och gärna överträffa deras förväntningar. Kan låta enkelt, men är en utmaning. Det nya kurssystemet ska vara ett mer flexibelt sätt för barn att kunna ta del av ett varierat utbud. Vår värdegrund ska vara ledande för vårt arbete och utvärderingar. Våra nya arbetslag organiserar nu sina krafter och kompetenser för att möta de utmaningarna. För att veta om vi lyckas med det behöver vi spegla det med fakta från samtal och undersökningar med dem vi är till för och jämföra oss med andra, hur de gör.

En fantastisk Solnadag genomfördes 12 sep. Det var ett samarrangemang i staden. Det finns en dröm om ett kulturhus i stadens centrum. Denna tänkta plats "intogs" med scen, workshopstält och utställningar och blev en enastående familjefest. Kulturskolans elever laddade redan i våras på att vara beredda och uppträda. Nu går det inre uppbyggnadsarbetet igång och alla jobbar på med elever, teknik och skapande. Kanske blir det en lika underbar "Julkalabalik" som i fjol och kanske hinner presentationer i de nya former som planeras, bli klara så vi får höra elevernas radioteater, se musikvideoklappar och möta månadsens konstnär m.m. Musikdansteaterprojektet Gruffet laddar för sitt vårprojekt i samverkan med Confidencen. Nya satsningar som Modellteater, Forumpspel, Genusdansen och Matte-Dansprojekt, m.m., tillsammans med övriga mycket uppskattade program, gör Startskottet fortsatt viktigt och vitalt. Pianometodik utvecklas för varje år i sin satsning på att möta alla sökande både snabbt och bra! Det sägs att den som slutar att bli bättre, snart slutar vara bra... Därför är ständiga förbättringar en ledstjärna i Solna, för här vill man gärna vara bäst!

Sundbybergs kulturskola

Inväntarantal: 36 000
Kommunalt anslag 2009: 2,685 000 kr
Övriga intäkter 2009: 910 000 kr
Utbud: musik, dans, teater
Rektor el motsvarande: Sofie Aspequist
Tel och mailadress: 08-706 86 60
Sofie.aspequist@sundbyberg.se

Det här har vi gjort bra/Det här är vi bra på:

Samarbeten mellan pedagoger och lärmed elever. Genomfört ett fantastiskt helgläger i augusti på Barnens Ö, som uppstart för all personal och 40 barn. Fått igång dansprojekt i samarbete med två skolor. Vi arbetar för att nå ut även till äldre elever som inte kom på tanken när de gick i trean, att börja spela.

Det här har vi på gång just nu:

Vi utökar på piano, gitarr, dans och cello. Startar upp Mål och Drömmar, musikskolans avancerade program för elever som kommit långt och vill ännu längre.

Det här vill vi göra i framtiden:

Vi vill att alla i vår målgrupp ska få uppleva vår verksamhet någon gång under skoltiden, för att kunna ta ställning till om de vill vara med. Vi vill fortsätta vara en kreativ mötesplats för Sundbybergs barn och ungdomar.

Botkyrka kulturskola

Inväntarantal: 80 502
Kommunalt anslag 2009: 11 642 400
Övriga intäkter 2009: 2 272 000
Utbud: Musik, dans, teater, bild och animation
Rektor: Uno Karlsson
uno.karlsson@botkyrka.se 0708 365 374
kulturskolan@botkyrka.se exp. 08 530 611 83

Det här är vi bra på:

En kulturskola i ständig förändring. Förutom traditionell kulturskoleundervisning med blås- och stråkorkestrar så har vi en blomstrande kulturpedagogisk verksamhet, brassklass, samarbete med grundskola och gymnasium, förberedelseklasser, avancerat program och yrkesförberedande program.

Det här har vi på gång just nu:

Just nu är det största att vi i början av oktober flyttar in i vårt alldeles egna nybyggda hus.

Huset innehåller undervisningslokaler, en stor danssal, arbetsrum och expedition. Projektet Wag the city och Pascal går vi in i nu. Vi startar i höst ett avancerat program även i ämnet dans. Vi är på gång att lansera en ny grafisk profil.

Det här vill vi göra i framtiden:

Vi vill utveckla samarbetet med studieförbunden och gymnasiet på ett långsiktigt sätt.

Vi vill komma igång med IT-utveckling med webbanmälan som första mål.

Bagatell 2

Köp 6 betala för 5

TELESKOPET

Världsledande - med bl.a. 85 % av den amerikanska marknaden och 75 % av den franska. Inga skruvar - bara att dra upp och ner. Snygg design som passar i alla miljöer. Finns i 5 olika modeller från 495 kr (exkl. moms)

Bagatell musikprodukter

www.bagatell.se

mail@bagatell.se

Tel: 013-527 50, - fax: 013-527 52

TJUGOHUNDRATALETS DIGITALA BARN

Dagens ungdom har en praktiskt taget obegränsad tillgång till musik. Utmaningen består av att sälla i det enorma flödet. Genom sållandet positionerar sig lyssnaren som individ eller som deltagare i en gemenskap.

I en disputation från Göteborgs universitet undersöker Åsa Bergman ungdomars musikvanor. Den stora tillgången till musik innebär att dagens unga kan profilera sig inom ett specifikt musikområde på ett sätt som tidigare inte var möjligt. Med datorns hjälp är det enkelt att samla på sig stora mängder information om ett specialintresse.

När utbudet i det närmaste blir obegränsat krävs det ett visst mått av vägledning för att kunna orientera sig. Då är andra konsumenter särskilt betydelsefulla som guider. Ungdomarna hämtar framför allt inspiration från kamrater för att hitta ny musik, skriver Åsa Bergman.

Det är inte bara lyssnandet som i dag sker med digital teknik. Även processen att tipsa kamrater om musik sker ofta med hjälp av datorn. Det vanligaste är förstås fildelning, att sprida digitala musikfiler. Något annat som dykt upp på senare tid är att dela spellistor till musiktjänsten Spotify. Det kan vara tips om intressanta artister eller en samling låtar som passar bra vid ett särskilt tillfälle. Ungefär som att spela in blandband på kassett förr i tiden.

Nytt är att den enskildes musiklyssnande hemma på kammaren kan vara både en social gemenskap och en identitetsmarkör. Musiktjänsten Last FM är i Sverige inte lika omtalad som Spotify. För att förklara hur den moderna musik-konsumenten fungerar är Last FM emellertid ett väldigt pedagogiskt exempel. Som lyssnare skapar du ett konto hos Last FM och låter datorn registrera vilken musik du lyssnar på och i vilken utsträckning. Mer och mer data sparas med tiden, och det blir allt lättare att genom statistiska samband förutse vad du kan tänkas vilja höra. Tycker du om Ulf Lundell vill du statistiskt sett även höra Eldkvarn och Peter LeMarc. Yngre personer lyssnar sannolikt på andra artister, däremot är principen densamma oavsett om de är inne på black metal, hiphop eller electronica.

På Last FMs hemsida kan du även se vad andra människor lyssnar på och du får kanske en ny bekantskap på grund av att du och hon har ett gemensamt intresse i det där obskyra Stockholmsbandet. Du får även tips om konserter på din ort som du statistiskt sett kan vilja besöka. Den datoriserade gemenskapen har inte på något sätt ersatt behovet av fysiska mötesplatser, tvärtom.

Trots datorns alla möjligheter, är tv och radio fortsatt viktiga. Enligt Åsa Bergmans studie har ungdomar en mot-

sägelsefull inställning till radiomusik. Eftersom radiomusiken inte går att påverka på samma sätt som musiken i datorn, anses de som lyssnar på radiomusik göra ett mindre aktivt val än personer som exempelvis lyssnar på smalare hårdrocks- eller punkgenrer. Hitlåtarna har ju någon musikproducent valt ut och paketerat och de är därför mindre lämpade att bygga en personlig stil utifrån.

Trots att ungdomarna är måna om att markera avstånd från radiomusiken, är de ändå angelägna om att känna till den och att vara uppdaterade på vilka nya låtar som kommer. Radiomusiken fyller en funktion som gemensam musikalisk referensram. För att kunna delta i samtalen med skolkamraterna är det nödvändigt att ha kunskap om vilka låtar som för tillfället ingår i denna ständigt föränderliga repertoar. De som är allt för konsekventa i sitt avståndstagande från radiomusiken riskerar att uppfattas som nördiga och asociala.

Mycket har förändrats och mycket är sig likt. Fortfarande finns ett behov av vägledning och ett behov av gemenskap.

Text: Erik Hjærtberg

Vill du ta del av ny litteratur?

Det kommer ut mycket litteratur kring vårt område som är LÄSVÄRD. Kan du tänka dig att skriva här i Kultur-Smockan? I så fall kan vi ordna en beställning på den bok du är intresserad av att läsa mot att du skriver några rader om den. Inget krav på långa artiklar eller kompletta analyser behövs. Ett Läsvärd eller Icke läsvärd räcker. Vår policy är att bara "anmäla" det som är läsvärd. Arvode kan tyvärr inte utgå men du får en gratis bok och förhoppningsvis en läsupplevelse.

Skicka ett mail till hakan.sandh@smok.se.

REFERENSER

Åsa Bergman

Växa upp med musik – Ungdomars musikanvändande i skolan och på fritiden.
Doktorsavhandling, Institutionen för kulturvetenskaper, Göteborgs universitet

Erik Hjærtberg

Ny våg av strömmande medier – Radion och musikindustrin, i dag och i framtiden.
Examensarbete, Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet

Både Åsa Bergmans och Erik Hjærtbergs texter finns på www.smok.se, under «Forskning», för nedladdning.

HÖJ BETYGEN!

Musiklärarens outhärliga verktyg:

- för gehörsträning (på svenska)
- som stöd i betygssättning
- för att uppdatera lektionsinnehållet

Låt eleverna ta hem en licens för 25 kr!

Sweden MIDI Music Tel: 08-80 68 88 Webshop: www.swedenmidimusic.se

Dans och filmskapande ska lära elever om barnkonventionen

Flen. Eleverna i klasserna 3 till 5 på Bruksskolan har arbetat med FN:s barnkonvention på ett lite annorlunda vis. Genom stillbilder och dans ska de på onsdag gestalta en paragraf från konventionen inifrån elever och allmänheten.

På en skärm växlade stillbilder som eleverna filmade och redigerat. Framför skärmen gjorde en grupp sin tolkning av barnkonventionens paragraf om att ingen ska bli kränkt, vilket i skolans värld kan översättas till mobbing.

–Vi var oroliga för att eleverna skulle tycka att det lät märkligt och abstrakt. Därför började vi filma redan vid första träffen och de fick snabbt börja komma på danser till bilderna. Sedan har det vuxit fram och nu känns det som att alla vet vad de ska göra och varför vi gör det, sa filmpedagogen Fredrik Karlsson från Film i Sörmland. Medan Fredrik Karlsson höll i filmdelen arbetade Ninni Andersson från Kulturskolan i Flen med dansen.

–Det har hänt saker sedan vi började, de lever till exempel sig mycket mer in i ansiktsuttryck nu. Det har varit en rolig resa där eleverna verkligen har tagit ansvar, sa Ninni Andersson.

Kulturskolan i Flen har fått 50 000 kronor av Filmintitutet för att tillsammans med Film i Sörmland ta fram en pedagogisk arbetsmodell för grundskolans undervisning. Modellen ska sedan kunna användas över hela Sverige.

–Vi valde att arbeta med stillbilder eftersom det är vad som hinns med om alla ska få filma sina bilder och prova att hålla i kameran. En berättelse skulle också ta fokus från dansen. Vi har jobbat med att bilderna ska vara visuella och tydliga, säger Fredrik Karlsson.

Katrineholmskuriren

USA:s utbildningsminister: Konst hjälper elever att bli grupporienterade problemlösare

The NAMM Foundation meddelar att de höll en direktsänd videokonferens den 18 augusti med USA:s utbildningsminister Arne Duncan kring hans senaste brev till skolor och beslutsfattare där han underströk vikten av att se konstarterna som "kärnämnen" (core academic subjects) i USA:s skolor. Videokonferensen var ett resultat av att hans brev

föregående vecka som fastslog "Vid denna tidpunkt när ni fattar avgörande budget- och verksamhetsbeslut för kommande läsår, så skriver jag till er för att göra er uppmärksamma på betydelsen av att de estetiska ämnena som 'kärnämnen' och en del av en komplett utbildning. The Elementary and Secondary Education Act (ESEA) definierar de estetiska ämnena som 'kärnämnen', och konstarterna spelar en betydelsefull roll i barns utveckling och läroprocesser"... Duncan sa också att konstarterna kan hjälpa elever att bli grupporienterade problemlösare som är självständiga och har förmåga att tänka kreativt. "Dessa kvaliteter kan vara speciellt viktiga för att förbättra studieresultat hos elever som kommer från ekonomiskt svaga förhållanden." (Övers. H.Sandh)

Newswire, 8/18/2009 "

Spelar teater med proffs

Byteatern i unikt samarbete med Kulturskolan i Västervik.

Just nu pågår i Västervik repetitionerna inför en annorlunda teaterföreställning, med premiär första veckan i november. På scenen agerar sex skolbarn ihop med fyra skådespelarproffs från Byteatern i Kalmar!

–Tänk er, för sju miljoner år sedan! säger konferencieren varefter det ut på scen kommer, på alla fyra, en apa som från marken plockar frön, rötter och andra godsaker.

"Bli människa" är ett interaktivt projekt för att få skolan och kulturen att närma sig varandra. Byteatern samarbetar med flera grupper skolbarn i Kalmar samt med sex sjundeklassare i Teaterverkstan på Kulturskolan i Västervik. Allt ska resultera annorlunda teaterföreställningar reserövar.

–Det nya, banbrytande är att vi jobbar ihop med skolbarn och inte bara spelar för dem, säger regissören Åsa Back.

"Bli människa" är en föreställning om det samarbetande, lättjefulla, dansande, målande, berättande och skönhetsförstående djuret. En föreställning om människan helt enkelt. Dess historia och utveckling genom årmiljonerna.

–Vi har skapat en slags ram som eleverna fyller med sitt material. I form av egen text och, av oss handledda, improvisationer, säger dramaturgen Mikael Ohlsson.

–Vi vill visa på det universella, allt vad det innebär att vara människa. Föreställningen växlar mellan fortid och nutid. Den stora poängen i projektet är just skolungdomarnas delaktighet. Att barnen på detta sätt samarbetar med professionella skådespelare är både unikt och banbrytande.

–Såväl skådespelarna som ungdomarna utvecklas av detta annorlunda samarbete.

Inspiration till projektet kommer från boken "Gryning över Kalahari" av Lasse Berg. Grundtemat i föreställningarna är "vi kommer alla från Afrika" med ämnen som hur vi sprid oss över världen, den omhändertagande och samarbetande människan, språket samt människans behov av konst och kultur.

Föreställningarna ges som skolföreställningar för elever i årskurs 6 och 7 i Västervik men det blir även en offentlig föreställning tisdagen den tredje november. Projektet är stöttat av Allmänna Arvsfonden, Kulturrådet, Framtidens kultur, Kalmar kommun samt Regionförbundet i Kalmar län.

Västerviks Tidningen

Politiker får prova på kultur

HOFORS Hofors kulturskola är landets näst bästa. Nu ska även politikerna få prova på kulturen och delta i sång, dans eller teater.

Hofors kommun har satsat på sin kulturskola som i vår blev utsedd till landets näst bästa kulturskola. Här finns ett brett utbud för ungdomar där de kan lära sig spela på

olika instrument, sjunga, dansa eller delta i teaterverksamhet.

Vid kommunfullmäktiges möte häromkvällen berättade kulturskolans chef, Ritva Snellman, om verksamhetens och flera ungdomar framförde både sång och musik.

Även politikerna liksom närvarande allmänhet fick skaka loss både röst och kropp när de deltog.

Nu förväntas politikerna dessutom delta i kulturskolans verksamhet under en vecka i december. Varje ledamot har fått en blankett med förslag på aktiviteter där de kan välja mellan sång, teater eller dans liksom möjligheten att få lära sig grunderna för att spela något av de många instrument som spelas i kulturskolan.

Ritva Snellman gav ingen av de 31 fullmäktigeledamöterna någon chans att slippa deltagande då den värdecheck de fick gällde även för hela nästa år.

Gävle Dagblad

Harpan får allt fler anhängare

Kristianstad. Intresset för keltisk musik och det klassiska instrumentet harpa är på frammarsch. Det hävdar Tristan Le Govic som på lördagen höll harpektioner på Regionmuseet.

Tristan Le Govic är 32 år och bor i Skottland, dit han uppvuxit i Bretagne. Han har spelat harpa sedan femårsåldern och i samband med Öresunds harpeleg kom han till Kristianstad för att undervisa.

– Jag upptäckte harpa på en festival i Frankrike och sa till mina föräldrar att jag ville lära mig spela. Det är ett magiskt instrument med alla sina strängar och det låter underbart, men trots sin långa, långa historia är det inget gammalmodigt instrument, säger han och berättar att intresset för harpa växer över hela världen.

Det märker han på festivalerna i Skottland, dit folk vallfärdar.

– Harpan är ett komplett instrument och du kan spela all musik på den. Det finns många olika spelstilar, förklarar han.

Lördagens undervisning i harpa är uppdelad i två grupper, en för nybörjare och en för lite mer avancerade. Jolinda Löfquist från Kristianstad, elva år, är en av tre elever i nybörjargruppen, en av dem spelar harpa i två år och har en egen. Förutom harpa spelar hon piano.

– Men harpa är roligare. Det är mycket ovanligt och häftigt, ett coolt instrument, säger hon och får medhåll från Mattias Arvidsson, 15 år, i nybörjargruppen.

– De flesta tycker att det är coolt att jag spelar harpa. Det är annorlunda, förklarar han.

Tristan Le Govic börjar med att hjälpa dem att stämma sina instrument.

– Okej, det är väldigt viktigt att ni lyssnar och ser vilka fingrar jag använder. Vi ska spela väldigt enkla melodier, så vi använder inga noter utan bara drönen, säger han sedan och lektionen börjar.

Kristianstad är en av två kommuner i landet, vars musikskolor hittills anställt harplärare. Susan Enochsson fick uppdraget att starta harpundervisning i Kristianstad och i dag har det 20 elever.

– Jag håller tummarna för att det inte blir mer sparkrav nästa år, säger Carina Hauge-Rouass.

– Det är så hänförande. Jag har inte träfat en enda människa som inte tycker att det är vackert. Folk säger idel positiva saker om klangen, berättar hon och försäkrar att det inte är svårt att lära sig spela harpa.

– Det är en nyt, för det är inte svårare än andra instrument.

Kristianstadsbladet

Vill locka fler till kulturskolan

Samarbete mellan Alingsås, Lerum och Partille ska göra kulturskolan till ett attraktivt alternativ även för de äldre ungdomarna. Nu sätts kommunerna 145 000 kronor i projektet.

Kommunerna har samverkat i snart två år och har fått bidrag från Västra Götalandsregionen tidigare. Det aktuella projektet skördar frukterna av tidigare samarbeten och erfarenheter.

– Vi undersökte hur vi jobbade på respektive skola och hur vi kan samverka. Det arbetet är färdigt och nu har vi beviljats medel igen. Det som inte finns hemma kanske finns i någon av de andra kommunerna, säger Eva Sundberg, ansvarig för kulturskolan i Alingsås.

Exakt vad pengarna ska användas till är ännu inte klart. De tre kommunerna väntar fortfarande på direktiv från regionen. Klart är att pengarna ska göra kulturskolan mer attraktiv även för ungdomar i övre tonåren.

– Tanken är att fler ska få göra saker tillsammans. Det är lätt att engagera låg- och mellanstadieelever men det är svårare med de äldre. Vi vill vara ett attraktivt alternativ, även när de börjar välja själva, säger Eva Sundberg.

Ett projekt inom ramen för bidraget har dock redan sjösatts. Storbandet Friday Night Orchestra ska fanga upp musikintresserade ungdomar från de tre kommunerna. Bandet leds av Alingsåsdirigenten Henrik Torolphi och för närvarande är omkring 50 musikelever involverade

Lerums Tidning

Kulturskolans intagning av nya musikelever stoppad

SUNDSVALL. Kulturskolans rektor Carina Hauge-Rouass är bekymrad. Ett sparkrav på 2,8 miljoner kronor gör att fem musiklärare som går i pension inte ersätts.

Intagningen av nya elever är i stort sett stoppad. Bara när en lucka uppstår tas de in. Stöde skola är en av förlorarna då Kulturskolan måste spara. Deras pensionerade sång- och gitarrlärare ersätts inte.

– En musiklärare har 13-14 skolbyten i veckan och min chef och jag ställde oss frågan: Ska vi prioritera tid med barnen eller resor. Vi valde barnen. Därför ersätts inte gitarrläraren i Stöde, säger hon.

En instrumentallärare i piano, kontrabas, blåsinstrument och sång kommer däremot att fortsätta att undervisa i Stöde skola.

Även alla som står i kö för att få lära sig spela på Kulturskolan får känna av sparkraven. Kön och väntan blir längre. Kulturskolan har i stort sett stoppat intagningen för att klara av den personalneddragning som pensioneringarna innebär.

Carina Hauge-Rouass beklagar att minst 250 elever blir utan spellektioner i höst. Då handlar det om dem som redan har börjat på Kulturskolan. I kön till instrument- och sångundervisningen finns 753 barn och ungdomar. Svårast är det att bli gitarr- och pianoelev. Om man är beredd att byta instrument är det lättare att fylla en lucka som uppstår när en elev slutar. Intagningen till Kulturskolan sker efter anmälningsdatum.

– Jag håller tummarna för att det inte blir mer sparkrav nästa år, säger Carina Hauge-Rouass.

Sundsvalls Tidning

Du vet väl att nyheter från andra media finns varje dag på www.smok.se Där kan du också skriva dina egna kommentarer!